

գամբայն անոր թատերական գործունէու-
թեան 25ամսեայ յորելեանը տօնեցին։ Կը
մասնակցէին յիշեալ անկարող խումբը, ո-
րոնց գեկալքարն էր յրուելեարը, նաեւ կա-
րա—Մուրդայի երգեցիկ խումբը. բազմու-
թիւնը չափազանց շատ էր, ասեղ ձգելու
տեղ չկար, շատերը անհանդիսա ըլլալով
թատրոնէն զուրս ելան Խաղացին մէկ
քսինի թատերախաղեր, որոնք շատ ան-
համ բանիր էին ու կարող և՛ ըսի թէ
հայ բերը այսքան անարժէք ներկայա-
ցութիւնը չէր տեսեր, իսկ խելզ ժո-
ղովուրդը որ չի հասկնար թատրոնէ, ան-
վերջ ծափահարութիւններով ընդունեց
այդ ներկայացումը։ Իսկ յորելեարին նը-
ւէրները կը կաղմէին՝ շատ մը ծաղկեփուն-
ջեր իսկ դրամական մասը շատ չնշին բան
մ'էր։

0.180.00.200.

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԿՈՒԽԱՂ ՆԵՐՈՒԻՆ ԿԱՑՈՒԹՅԻՒՆԸ

Կ'երեւի թէ Անզլ. բանակին կողմէ
աւուած գաւառներուն մէջ Օրանժեանց
ատակութիւնը շատ զիւրաւ տեղի չու-
սար, ինչպէս հեռագրեցին անզլ. թըզ-
կիցք Պէօմֆօնդայնի առումէն ետք-
էրք, որոնց համար կ'ըստէր թէ բոլո-
վին վհատած են, նորէն ինքզինքնին
զանեն, իթէ իրաւ է որ վհատած կնա-
մնժ զետին անցքը պաշտպանող զօ-
խումքերը, փոխանակ ցրուելու, ամե-
նըն կանոնաւորութեամբ կը նահանջեն,
նոյն խէկ իրենց օգնութեան հասան-
քք բանելու կարող մարդիկ Պէթիւլիոյ,
և քամիլի եւ Սմիթֆիլտի դաւառներէն,
նի որ հեռագիրը լուր բերաւ մեզ թէ
էր հրամատար Օլվիէ 7,000 հոգիի գր-
իս անցած կը կռուի Օրանժեան հրամա-
քը նախագահ Շդէյնի Յայտարարութեան
տալով, ժողովուրդն ոտք հանած է,
թենիւաց մատնիչ յայտարարեցով ով որ
եւաւաճ, հայտարարութեան համար ու

դոժսան չամապատասխաները։ Այսպէս
որ Օրանժեւանց վերին հրամատար
նուանուի Զօր. Օլիվիէ Զօր. Քրօնեէի
լ։ Թանի մը օրէ ի վեր սովկայն անդղ.
ապկրները լսութիւն կը պահեն, դրւ-
որ կէտերուն վրայ Բնաւ լուր չկայ
ի՞նչ եղան Կէդէքրի և Պրէալնդի
նդերը, որք Օլիվիէ հրամատարին կտե-
ինկած էին. ի՞նչ եղաւ Ֆրէնչի գուն-
որոյ պաշտօնն էր Օլիվիէի ճամփան
ել Վեց-եռմն օրէ ի վեր Զօր. Ֆրէնչի

աշխատահներն ի Թատանչու թշնամիթին
ու մօտեցած էին, մինչդեռ միւս կողմէ
օմքօնդաբնէն առաջ կուգար անդլ. ու-
գունդ մը արեւմուտքէն, ինչպէս նու-
հարաւէն Ռուքավիլէն և Սմիթֆիլտէն
նոք ինչու ցարդ Հպրաւեցին Օլիվիէի
քայ Պէտք է կարծել թէ Պոէր հրա-
ռարն յաջողեցաւ արդէն փասչիլ Վին-
րկի Ֆամիուն վրայ, և անգլիացի ձի-
դիները քանի մը Պոէր վերջապահներ
յն զան ի Թատանչու, պօէրական
աւոր բանակին շարժումները զալանի
նելու համար Անգլիացիներէն: Տէյլ
զի մէկ հեռագրին նայելով, Զօր. Ֆը-
շ Պէօմքօնդայն վերադարձեր է տ-
ց հանգլիակեռ թշնամիին, իր անցած
օւններուն Օրանմեանները զէնընկեց
թէ վերց: Եթէ այսպէս է, ուրեմն ի՞նչ
կանաւկեն ա'յն հեռագիրներ՝ ուրք կը
էին թէ իրք թէ սասաթիկ կոփւ մը տեղի
եցեր է ի Թատանչու: Միւս կողմէ,
հեռագրակի Պազուղօլէնափ մայրաքա-
ռէն (Մազերու) թէ անդլ. ջոկատ մը
խլրանաւ մաեր է, այլ իրեն վրայ յար-
ող պօէրական ումերգուն թուական

ուելութեան պատճառաւ, սախզուեր
աղաքը պարսկել եւ նահանջել է Ե-
լիանստ մանող անդաւ. Ծոկսաը Թրէնչի
ակին մէկ մասը պէտք է ըլլայ: Զօր,
էքրի եւ Պրէսէնդի դունդերը գեռ
ների է:

Հետի հետ այդ քաղաքէնու
Թալով Օրանժի հարաւային տրիւ-
տն կողմնն, ուր թշնամի զօրք պէտք
կենար Քրծնել զօրավարին անձնա-
տիւնան հետեւանօք, եւ քանի որ
զօրավար Տըլարէյ եւ տէ վէգ
ի հիւսիս նահանջեցին, հոն ալ ստ-
ու Պօէրական զինեալ զօրախումբեր

ան եկած են: Անզիլացիք երկաթու-
ձեռք անցուցած ըլլալով, այդ գօրա-
մբեր անշուշտ չէին կրնար միանհալ
։ Ժուղէսի բանակին, ուստի անոնք
է միացած ըլլան Աֆրիքանաէրնեւ-
որք Բարեցասոյ հրասիացին արեւ-
ան կողմը լեռներուն մէջ զէնք առած
Զօր. Քիմչնոգս պօէրական հրամատար

Օլիվիէն հալածնելու հոգը Զօր. Կէղէքրի
և Պրէսէնդի յանձնած ըլլալով, ինք
Թիվլութիսի ճամբով քալեց Ֆօրամիթի
վրայ, որ Սրբինկի վոնդայնէ մեկնող երկա-
թուղոյն վերջին կայարանն է: Անցեալ
Դշ. հինգ հարիւր ձիւտոր Պօէրք առաջ-
նորդութեամբ Վան տէն Բօստ հրամատա-
րին՝ անզլ. ջոկատի մը հանդիպեցան Ֆօրա-
միթի շրջակայքը: Անձնատուր ըլլալու
հրաւեր ընդունելով, Օրանժիանք պա-
տասխանեցին թէ սլիափ կոռւին մինչեւ
ցմահ: Այս իրողութիւնը պատմող անզլ.
թղթակիցներուն հեռագիրները ուրիշ ման-
րամառնութիւն չեն տար: Այսու հանգերձ
յայտնի է թէ այս զօրախումբ պաշարուած
չէ եւ մինակ ալ չէ, որովհետեւ ուրիշ
պօէրական զօրախումբներ մանր մունք
կոխւներ կը մլեն անզլ. բանակին ետեւը,
եւ փորձեր կ'ընեն անոր հաղորդակցու-
թեանց գծին վրայ:

Սակայն Լորտ Ռոպակը դայս չարժում ներն ահաւոր չի նկատեր, կամ կը կարծէ որ զօրք Քվմէնդսի զինուորք ամէն կերպով կը բաւեն Պօէրներուն խորհուրդն ի գերեւ հանելու, քանի որ ինք արդէն նախնական գործողութեանց ձեռնարկած է ի մօտոյ յարձակողականի սկսելու համար կ'երեւ թէ այս յառաջիւաղաց շարժման համար իրեն քով կանչեց զֆրէնչ, Լորտ Ռոպակը բագմաթիւ զինուորներ զրկեց զինութիւն մը կատարելու գէպ ի Պրէնտֆօրդ ատանք Պօէրք քշեցին իրենց ասցիւէն: Միայն թէ հոռագիրը ըստեր որ Անդլիացիք մինչեւ ո՞ւր յառաջացած, եւ մանաւանդ որ վերահսատառուած է Մօտարքի կամուրջը զոր Պօէրք օդն հանկցին Հաւանական չէ որ Պօէրք փորձեն կառեցնել անդլ բանակին ընթացքն ի Պրէնտֆօրդ: Բլուրներու գեղցիկ շղթայ մը բաւական զօրաւոր պաշտանողական դիրք մը կ'ընծայէ իրենց, թէեւ իրենց թէւերուն վրայ կրնան յարձակում կրել Անդլիացիներէն: Առաջին լուրջ բաղխումն անշուշտ տեղի պիտի ունինայ ի Վիճակուրկ, ուր գետիններուն քննութիւնը ծանր արգելքներ կը գնէ կողմեակի միծամեծ շարժումներուն զորս Լորտ Ռոպակը մեծ ճարտարութեամբ ի դործ զրաւ Օրանմի երկիրն արշաւելէն ի վեր վէզ, վազ և և Ռէնուոդէր գետերուն և անոնց ճիւղերուն զուգահեռական դիմերուն վրայ Պօէրք սաստիկ ընդդիմութիւն պիտի ընկն իրենց թէնամիներուն: Վիճակուրկ, Վիճուէրսակուրկ, Քրունադատ եւ Ռէնուոդէրքօր այդ պաշտամութեան շղթաներուն վրայ կը նային: Վերջապէս քիչ մը ետեւոք կայ Վարէվիկինիկ, ուր երկաթուղւոյն վիճը կ'անցնի վաալ գետէն եւ Թրանովալի սահմանադիմին, Պէտօմֆօնդայնէն 340 քիլոմէրը անդին:

Հեղութեան շնորհիր պիտի կրնայ զեսպի
աջ չեղում մը լնիել՝ Պօէբներուն տջա-
կողմը քելու և վաալ գետէն անցնելու
համար Մանաւանդ որ Քառնագատէ կը
մեկնի երկաթուզիի ճիւզ մը որ կ'երթայ
մինչեւ Վիրփօնզայն, զրիթէ տասնեւեօթն
քիլոմէդր հեռու գետէն եթէ Պօէբը բո-
լորովին կործանած չեն այդ զիծը, մեծա-
պէս պիտի զիւրացնէ Անզլիացւոց շար-
ժումը թշնամիին կողերուն վրայ Լորտ
Ռոպէրոս անդամ մը որ վաալ գետէն
անցնի, պիտի երթայ ի Քէրքասորը, Բօ-
չէ Փաղրումէն մինչեւ Եօհաննէսողուրկ տա-
նող նրկաթուզիին առաջին կայտրանը,
գառնալով Ռէնուզէրքորի, Վէրէվիմիինկի
պօէբական զիւրքերուն շուրջը Այս դոր-
ծողութիւն, եթէ յաջողի, Անզլիացւոց հա-
մար սա՛ առաւելութիւնն ալ պիտի ունե-
նայ որ թշնամիին բանակին մեծ մասէն
պիտի բամնէ՛ այն Պօէբները՝ որք առորնն
վաալ գետին վրայ շարուած, Պէջօմֆօն-
դայնէն մինչեւ Ֆօրզին Սղրիմս, կը զի-
մազգին Լորտ Միթուէնիր Այս զիրջինք
այն ատեն պիտի շեզին զէտի հիւսիս,
Վիդվադէրի ճամրով Բրեղորիտ հաօնելու
համաս:

Պօէլք պաշտպանելու խիստ բնդարձակ զիթ մը ունենալով, չեն կրնար իրենց ամէն կէտերուն վրայ յաջողութեամբ զործել եւ արդիկել իրենցմէ շատ աւելի թուով զօրաւոր թշնամիի մը կոսդմնակի շարժումներուն յաջողութիւնը, «Շատ բան զրկողը ազէկ չի սեղմեր» առակը ծշմարիս է նաև պատերազմի զործերուն համար, ինչպէս սովորական կեանքի զործերուն համար Ասոր համար Պօէլք պէտք է սեղմ պահեն ճակատամրախ ճակատը, Նազարի մէջ իրենց ունեցած քանի մը

զիրքերը յանձնելով սակաւաթիւներու,
և մէջ ոչ իրենց երկրին մէջ թշնամին կը
յաղթահարէ զիրենք: Անշուշտ շատ ծանր
է Պօէրնիկուն համար պարպեկ զՊիկըրս-
ովերկ, բայց նադալի հիւսիսային կողմը
լիրենց ունեցոծ այդ տամա-տամներկու
հաղար մարդիկ շատ աւելի մեծ գործ
կրնան տեսնել ի Քրունադաւ: Անոնք վախ-

նալու բան չունին Այս Ռետյլրդ Պուլըրի
յարձակողականէն, որովհետեւ ափ մը
մտրդիկներով կրնան անշարժութեան դա-
տապարտել զայն Տրաքէնոպէրկի կիրճե-
րուն առջև, եւ որովհետեւ այլ եւս
Պօէրք բնաւ մտածելու չեն յարձակողա-
կանի վերակսիլ Նազարի մէջ Անգլ. քա-
ղաքներուն վրայ իրենց շահը կը պահան-
չէ որ Կարելի եղածին չափ համախմբեն
իրենց ուժերը Օրոսնմի երկրին հիւսիսային
կողմը: Մանաւանդ որ եթէ Սնովիայիք
գրաւահն Քրունագատը եւ Հորա Ռոսպէրդս
վաալ գետէն անցնի, Պիկրըսպէրկի վրայ
միացող Պօէր վինուորք թերեւս իրենց ե-
տեւէն ալ յարձակում կրեն եւ վճանան:

պատկեր մը «Ու—Բա», այսինքն ընտանիքին պատկեր մը «Ու—Մա», այսինքն ընտանիքին համար Աւրոպացի մէջ զործ չգտնող պատկերահամեններ դրամ շահելու համար Հայության Ավրիկէի քաղաքները կ'երթան կը գեգերին եւ Պօէրներուն պատկերները կը զծեն, յաճախ կոչու եւ տնյաջող գիշերով; Կրօնաւոր Պօէրի մը տան մէջ ձաշն ետք «Ու—Բա»ն, հայրը, կամ «Ու—Մա»ն, մայրը, կը տեսնուի բաղկառոսի մը վրայ բարձրած, քրիստոնէականը և ոքքը; Ընտանիքին տղաքը կը կննան անոր առջեւ, քրիստոնէական վարդապետութիւն սովորելու համար; Հին տաենաւան կամ հին սերունդի վերաբերող Պօէրք տվյալութիւն ունեին շատ խիստ վարժելու կիրակի օրերն իրենց սղտիկներուն են, իրենց մօտը կը պահէին տանձենի լաւաղան մը, ի հարկին զործածելու համար, եթէ տղաք ուշագրութիւն չընեն; Հարուստ Պօէրներու տան մէջ այսօր կը ունենուի ամերիկեան երգէնն մը կամդաշակէ մը; Սյո զործիքին վրայ ընտանիքին դէ անդամներէն մին, կամ այցելու մը, արտօթ իրիկուն եւ կիրակի օր եկեղեցաւան երգեր կը զարնէ Պօէրներու տղաքը առ լուրջ կրթութիւն կ'առնեն, թէեւ ամեստ հարուստ Պօէրք իրենց զաւակաց ամար հովանացի դաստիարակներ կը լարձեն, ոմանք ալ երիտասարդ Անդիտիներու ծառայութիւնը կը խնդրեն, փառաքելով որ իրենց զաւակները հոլանտեէնի պէս անզիլերէն ալ խօսիլ սովորին ԱՄԵՐԻԿԱՅՆ ՆՈՒԷՐ.— Միսուրի (Անդրիկա) հաճանդին Ս. Լուի քաղաքին տարունին մէջ մնեծ միզինի մը գումարելով, քաղաքացիք ի նոպաստ Անզիլոյ ցոյշիր ըրին եւ ամսիչատիս 32,000 տղաք աւաքելով, զրկեցին Լոնտոնի Լորտ Քառապետական, Թրանսվալկան պատերազմն Նորաստից Անտոռին համար

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ
(Մարտ 24)

Հարաւային Ալիրիկէէն կարեւոր լու-
եր չեն հասնիր, և կացութիւնն ի Պէտ-
քանդայն փախուած չէ բնաւ։ Որչափ ժա-
նանակ որ Լորտ Ռոպէրզս կ'զբաղի միեւրք
աւագելու իր առաջայ գործադրութեանց
տմար, չենք կընար շատ հետաքրքրա-
ան լուրի մը ապահով։ Իր զօրաց զիւտա-
րը և մեծագոյն մասը Պէտօմիօնդայնի
ուրջ հաւաքռուած է, մինչդեռ քանի մը
անգեր յառաջ զացած են մինչեւ ի թաւ-
անչու։ Երկիրը քննելու, ստիղելու բնա-
հնելին որ զինընկեց ըլլան, և զիանու-
ու համար թէ թշնամիք ուր համարիմ-
ուած են Շատ խնամու քննաթիւն մը
նհրամեշտ է, որովհետեւ անկարելի է
ոչել թէ երկու հանրապետութեանց մէջ
ո՞նք են հանդարտ բնակիչներն և ո-
՞նք են զինուորները, քանի որ համա-
դեստ չեն կրեր։ Օրանմէն ի Բրեգորիա
անող երկաթուղին շատ զիւրտ կրնաց
շատուի, հետեւաբար Լորտ Ռոպէրզս
էուք է նախապէս բոլոր ճամբաները

սպէս, որպէս զի Պօէրք չվկտուն անորո
օր, Ֆրէնչ որ Թագանջոյի մէջ է, յա-
ռեցաւ արեւազրութիւն հտաստաել Պա-
տողունափ զիմաւոր քաղաք Մազերոյէի
տ, ուր կը բնակի անդիլացի զործուկտ-
արձ Լորո Ռոսլէրդսի որոշմամբ, Աւթե-
որդ Զօրաբամինը Բորդ Լիվարէթ եւ
ող—Լընարն զնաց:

ատերավագմական զործովութեանց համար,
օր. Ֆրէնչի եւ հաղորդակցութեան միւս
ածերաւն վրայ իր ունեցած զօրքերէն
առ Այսպէս մէկ Պօէրի զէմ երեք Անզլ.
Անուոր պիտի ունենայ: Թուական ցոյց
ուուած չէ թէ բանակն երբ պիտի սկսի
որդիւ: Կ'լսուի թէ Լորտ Ռոովէրդո առ-
աւին երեք շաբաթ պիտի սպասէ ի Պէ-

Յ Գ Վ Զ Շ Ց	—առաջ
1900 ՄԱՐՏ 17	
ՈՒՐԲԱԹ	—առաջ
Ն. Տ. 1900 ԵԼ.Մ. 1316 Հիմք. 1711	
Մարտ 30 Մարտ 17 Զիվութակ 1	
Մ. Ա. 11.12 Կէս օր 5.49 Մ. Ա. 12.44	
Ին. օր Մեծ Պահոց:	—առաջ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—Պատրիարքարքանի կան նազգութիւնը, 1860 Մայիս 24ին պատրա- տուած եւ յետոյ բարեփախուած՝ 1863 Մար- 17ին կը վասերանայ կայսերական կա- ռավավարքենեն.	

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ւ
Յայսնի է թի կտիրներ որպատինա

Ա Զ Գ Ա Յ Ֆ Ե

Յիմպրլիի քաղաքապետին և Բարեսոյ նախարարապետին Մր. Շրէնդրի միշտ վէճ ծագած է։ Բարեկառոյ կուռարութիւնն արտօնուեր է վէնքերու և զմամթերքի փոխազբութիւնն Օրոնժի լրին մէջ պրոտերազմէն քանի մը օրաչ, մինչդեռ միեւնայն ժամանակ զիտումը զէնք և ուղարմթերք չեն զըրերի ի Քիմպրլի Քաղաքապետը անցուարի Յունիս 42ին նամակ գրելով՝ Շրէնդրի, յայտարարեր է թէ ինչու առքերութիւն ցոյց կը որուի սողմթերք գրկելու մասին, և խնդրեց որ նկ Ուիլեմս Դատաքնի մէջ Քիմպրլիի մարմ մմերուած թնդանօթիւերն ու բաղհարուածեան հրացանները Քիմպրլի ունին նախարարապետն հեռողեց դույն ալ ձեւաք բերել:

Առաջնական բանակը՝ Ռուսիա տաճէն
և 275,000 հազար մարդու զարգացմանը

իլոց մէջ երեք տարի զործօն բաշխն համար, և տասնեւնինդ տորի հաստին մէջ։ Քսաննեւնիկ տարին լրացնող ամէն երիտասարդ կը զինուորակ, բաց ի կղերականներէն, բժիշկնեւա վարժուագետներէն։

ՀԵԼԼԵՆ ԲԱՆԱԿԻՆ. — Դերմանիոյ Արքին զործոց նախարար կոմս Պիւլով

իրեւ հանդիպարքութանչ ւ առջարացը զայրածեալներու համար վերջերս զրկուած 25 ոսկի զուարը զալլոցին մէկ մասն նորոգութիւնն ընկելով, հոն զետեղեց որբերն ուր կ'ստանան տյսօր տոհմացին կրթութիւն մը։

— Տիվրիկէ պատահական թղթակից մը կը զրէ մեզ. — «Խոկէ առաջ Հայ օրաթերթերու գրեթէ ամենուն մէջ ալ զար-

